

BÖLÜM

1

YÖNETİM KAVRAMI

Habibe BAY¹

Sema DERELİ YILMAZ²

İnsana olduğu gibi davranın ki olduğu gibi kalsın, insana olabileceği ve olması gerektiği gibi davranın ki, olabileceği ve olması gerektiği gibi olsun.

Goethe

GİRİŞ

Herhangi bir disiplin ya da bilim dalı incelemesinde, öncelikli olarak temel kavramların bilinmesi gerekmektedir. Kendine özgü kavramlarla açıklanan bir disiplin kolayca ifade edilebilir. Yönetim, kavram, düşünce ve uygulama olarak, tarih boyunca birçok insanın dikkatini çekmiş ve pek çok disiplinin tartışma konusu olmuştur. Yönetim hayatımızı çevreleyen örgüt (işletme) faaliyetlerinin en temel ve önemli birleştirici öğesidir. Bu örgüt faaliyetlerinden biri şüphesiz sağlık hizmetleridir. Sağlık kurumlarında 24 saat multidisipliner hizmet sunulması nedeniyle sağlık hizmetlerinin çok iyi yönetilmesi gerekmektedir. Ebelik mesleği sağlık hizmetleri içerisinde yer alan, doğası gereği toplumla ilişkili ve belirli örgütsel yapılarda işlevsel olan bir meslek grubudur. Anne çocuk sağlığı ve toplum sağlığını yakından ilgilendiren bu meslek grubunda yönetim bilimi çok az ele alınmıştır. Oysaki ebelik yönetim boyutunda ele alındığında; insan hayatının gelişimsel evrelerini dikkate alan, insan sağlığını geliştirmeye yönelik hizmetlerde plan ve proje sunan, sağlık politikaları geliştiren, dezavantajlı grupların üreme sağlığında aktif rol oynayan ve bireyler arası eşitsizliği gidermeye yönelik işlevsel fonksiyonlarda bulunan bir meslek grubudur. Örgüt özelliği taşıyan bu mesleğin amaçlarına ulaşabilmesi için yönetim işlevinin başarıyla yerine getirilmesi gerekmektedir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, habiberk@hotmail.com

² Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, syilmaz33@gmail.com

Tablo 1.2. Ebelikte yönetsel süreç

Planlama	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki hedeflere yönelik bilginin toplanması, hedeflerin belirlenmesi, planlama önermelerinin geliştirilmesi, alternatif eylem yollarının incelenmesi, eylem modellerinin değerlendirilmesi, sınırlamaların gözden geçirilmesi, planların uygulanması gibi birkaç adımı içerir.
Örgütlenme	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki faaliyetlerde yapılacak işin belirlenmesi, işin gruplandırılması, faaliyet veya iş gruplarının kişilere atanması, yetki-sorumluluğun belirlenmesi ve koordine edilmesidir.
Yönelme	<ul style="list-style-type: none"> Meslek çalışanların güdülenmesi, aralarında koordinasyonun sağlanması, onlara rehberlik edilmesi ve etkili iletişimin sağlanması gibi faaliyetleri içerir.
Eşgüdümleme	<ul style="list-style-type: none"> Farklı yönetim seviyeleri veya aynı yetki düzeyindeki bölümler arasında koordinasyon sağlanması için hareket birliğinin sağlanmasını içerir.
Kontrol	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki performans standartlarının oluşturulması, performansın değerlendirilmesi, gerçek performansın standartla karşılaştırılması, gerekirse düzeltici eylem veya önlemlerin alınmasıdır.

KAYNAKLAR

- Baykal ÜT, Seren AKH. Yönetimle ilgili temel konular. Baykal ÜT, Türkmen EE (Ed.). *Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi* içinde. İstanbul: Akademi Yayıncılık; 2014. s. 1-90.
- Das UC, Mishra AK. Concept of management. Acharya SK, Mishra BR, Das RR. (Ed). *Management Concepts and Practices*. Odisha: Utkal University Directorate of Distance & Continuing Education; 2019, p.7-31. Acces link: <https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/Management-Concepts-Practices.pdf>
- Ekici D. *Sağlık Bakım Hizmetinin Yönetimi*. (2. Baskı). Ankara: Sim Matbaacılık; 2017.
- Hussain N, Haque AU, Baloch A. Management theories: the contribution of contemporary management theorists in tackling contemporary management challenges. *Journal of Yasar University*, 2019; 14 (Special Issue): 156-169. DOI: 10.19168/jyasar.635061.
- Koçel T. *İşletme Yöneticiliği*. (16.Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım; 2015.
- Özalp İ. Yönetim bilimine giriş. Koparal C (Ed.). *Yönetim ve Organizasyon-I* içinde. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını; 2012. s.1-20. Erişim adresi: <https://mircafar.files.wordpress.com/2014/02/yonetim.pdf>
- Özen Ş. Yönetim biliminin gelişimi. Bingöl D. (Ed.). *Yönetim ve Organizasyon* içinde. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayını; 2012. s.1-32. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/284178067_Yonetim_Biliminin_Gelisimi
- Paşaoğlu D. Yönetim ve yöneticilik. Koparal C, Özalp İ. (Ed.). *Yönetim ve Organizasyon* içinde. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını; 2013. s. 1-21.
- Şimşek Ş, Çelik A. *Yönetim ve Organizasyon*. (20. Baskı). Konya: Eğitim Yayınevi; 2018.
- Türengül M. Üretim ve hizmet işletmeleri açısından yönetim ve organizasyon yaklaşımlarına toplu bir bakış (klasik-neoklasik-modern-neomodern yaklaşımlar). *Dumlupınar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2005; 9: 107-120.
- Yenisu E, Şahin F, Öztekkeli H. Yönetim düşüncesinin evriminde sistem kuramının etkileri: kavramsal bir çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2019; 6(18): 514-527.